

فصل پنجم

توانمندی‌های استان کهگیلویه و بویر احمد

درس ۱۲ قابلیت‌ها و جاذبه‌های گردشگری

برخورداری استان ما از جاذبه‌های توریستی چشمگیر در سطح ملی، منطقه‌ای و گاه جهانی جای هیچ گونه تردیدی در توجه به بخش گردشگری به عنوان یکی از شاخص‌های توسعه استان بر جای نمی‌گذارد. وجود چشم‌اندازهای طبیعی زیبا، رودها، تالاب‌ها، چشمه‌سارهای فراوان، آبشارها، جنگل‌های سرسبز و مراتع غنی گیاهان دارویی با ارزش، طبیعت زیبا و سرسبز (در فصل بهار و تابستان) اماکن مذهبی، شکارگاه‌ها (مناطق حفاظتی)، غارهای طبیعی، آیین‌ها و موسیقی‌های اصیل لری، آداب و رسوم، الگوهای معیشتی، اعتقادات مذهبی، روستاهای پلکانی (توریسم روستایی) مراکز صنایع دستی و محلی، کوه‌نوردی، جاذبه‌های تاریخی و باستانی می‌تواند به جاذبه‌های گردشگری این استان بیفزاید.

توانمندی و جاذبه‌های گردشگری استان کهگیلویه و بویراحمد به دو گروه جاذبه‌های گردشگری فرهنگی، تاریخی و جاذبه‌های طبیعی دسته‌بندی می‌شوند.

۱- توانمندی‌ها و جاذبه‌های گردشگری فرهنگی و تاریخی استان

الف) بقاع متبرکه

۱- یکی از افتخارات ارزشمند شیعه در استان ما و شهرستان گچساران، وجود بقعه متبرکه بی‌بی حکیمه خاتون (س) دختر امام موسی کاظم (ع) و خواهر امام رضا (ع) است. این بقعه منور، در فاصله ۹۵ کیلومتری جنوب غربی گچساران واقع شده است. از دیرباز به دلیل قداست و اعتبار، این بانوی گرامی نه تنها مورد توجه مردم منطقه بوده است، بلکه از جنوب و سایر نقاط کشور و کشورهای همسایه حاشیه خلیج فارس - به خصوص در فصل‌های بهار و زمستان - به زیارت این بانوی بزرگوار می‌آیند.

۲- امامزاده شاه قاسم (ع)، شاه مختار، شاه فرج الله، امامزاده عبدالله، شاه حسن، امامزاده عبدالله چیتاب، در اطراف شهر یاسوج و امامزاده بی بی خاتونین در بخش مارگون در مکان‌های زیبا و در میان باغ‌های سرسبز میوه واقع شده‌اند و در تمام فصول سال پذیرای گردشگران زیادی از استان‌های همجوارند.

۳- امامزاده پهلوان امیر ولی، امامزاده علی بی بی رشیده در شهرستان چرام و امامزاده عبدالله، امامزاده سید ناصرالدین محمد، آقا میر، امامزاده سید محمد (ع)، سید عبدالله شاغالب، شاه زاده عبدالله، امامزاده زین‌الدین عباس، شاهزاده یوسف، امامزاده سید محمود و میرسالار در شهرستان کهگیلویه از مکان‌های زیارتی استان محسوب می‌شوند.

۴- بارگاه امامزاده سید اسدالله (یدالله) و سید ابراهیم بهزاد بابا احمد در شهرستان بهمئی قرار دارند که از قابلیت‌های گردشگری زیارتی بسیار مهمی برخوردارند.

توانمندی های استان

شکل ۱- ۵- امامزاده بی بی حکیمه خاتون (س)

شکل ۲- ۵- امامزاده سید محمد

شکل ۳- ۵- امامزاده شاه مختار

شکل ۴- ۵

۵- روستای توریستی کریک در ۱۵ کیلومتری جنوب غربی شهر سی سخت دارای طبیعت دل انگیزی است و معماری منازل مسکونی آن به صورت پلکانی می باشد. این روستا دارای سه امامزاده میر اسحاق محمد، معروف به شاه عسکر و امامزاده علی و امامزاده شاه نعمت الله می باشد. این روستا به علت قابلیت های تاریخی فرهنگی و چشم انداز طبیعی، مذهبی از روستاهای مهم گردشگری در سطح استان و کشور است. بارگاه امامزاده های مهم بی بی زهرا خاتون در دامنه های زیبای قتل دنا، امامزاده سید محمد در سی سخت و امامزاده محمود طیار سادات محمودی در شهرستان دنا قرار دارند.

۶- امامزاده سید محمد فخرالدین احمد از نوادگان امام سجاد، سید محمد، سید شمس الدین سلطان محمود و شاه زین علی از مکان های زیارتی شهرستان باشت محسوب می شوند.

ب) موزه ها

تنها موزه استان، موزه (گنجینه) میراث فرهنگی در شهر یاسوج است. این موزه از یک بخش باستان شناسی تشکیل شده که در آن حدود ۲۷۰ شیء تاریخی فرهنگی از دوره های مختلف به نمایش گذاشته شده است. این اشیاء عمدتاً در کاوش های باستان شناسی به دست آمده اند.

شکل ۵- ۵ - گنجینه یاسوج، ظرف سفالی - پیش از میلاد

شکل ۶-۵ - گنجینه یاسوج

شکل ۷-۵ - شیر سنگی

۲- جاذبه های طبیعی

کهگیلویه و بویراحمد سرزمین کوه های بلند و چشم اندازهای زیباست. سیاحانی که به ایران آمده اند و از میان جاذبه های طبیعی استان گذشته اند، هر یک به نحوی به توصیف آنها پرداخته اند: کوه نوردان در مجموع این استان را جایگاه کوه های سر به فلک کشیده زیبا، پر رمز و راز و آرامش بخش می یابند که به دور از آلودگی های شهرهای بزرگ انسان را با طبیعت و با درون خویش آشتی می دهد و در آرامش عمیق فرو می برد.

۱- رودها: عبارتند از: رود مارون با عبور از مناطق کوهستانی و سرسبز با چشم انداز زیبا، بخش لوداب، منطقه دشمن زیاری، چاروسا و طیبی را می پیماید، گذارهای (محل گذر) این رود، در مناطق کهگیلویه، تراب، ایدانک و کلحک برای قایقرانی بسیار مناسب اند.

رود بشار و رودهای فارتق، جوکار، ماربر، خرسان، زهره و خیرآباد که از دامنه های کوه های استان سرازیر می شوند در دره ها و دشت های استان مناظر زیبای طبیعت انسانی زیادی ایجاد می کنند و استان را از توانمندی و گردشگری خاصی برخوردار می کنند.

۲- غارها: از جمله جاذبه های گردشگری در استان، وجود غارهایی چون غار کوه خامین در گچساران، غار خفاش در تنگ تکاب در شهرستان چرام، غار شاه حوالی روستای شاه بهرام در منطقه پيچاب در شهرستان باشت، غار یخی، غار دوفیری، و غار

نول در مناطق حفاظت شده دنا است. اشکفت‌ها و غارهایی چون اشکفت داودی، اشکفت سیاه، غار کبوتر، غار پیرزن و... در دیگر مناطق استان به چشم می‌خورند.

۳- آبشارها: آبشارهای معروف استان عبارت‌اند از: آبشار یاسوج، آب نهر کاکان، آبشار شهنیز، آبشار تنگ تامرادی و آبشار بهرام بیگی در شهرستان بویراحمد، آبشار کمر دوغ و آبشار خیمه و کوه دیوک در کهگیلویه و آبشار مفید، آبشار منج و آبشار کوه گل، آبشار آب سپا (چاگل) در شهرستان دنا، آبشار طسوج در چرام، آبشار شادگان در شهرستان باشت، آبشار رودبال، آبشار هرجون و آبشار کیوان لیشر در شهرستان گچساران.

شکل ۸-۵- غار، روستای ده شیخ در بخش پاتاره

شکل ۹-۵- چشم اندازی از آبشارهای استان

۴- ناهمواری ها : مناطق کوهستانی استان، بارشته کوه های مرتفع، صخره های قابل کوه نوردی، بیلاق های خوش آب و هوا، مناظر طبیعی و قتل برف گیر، جاذبه گردشگری قابل توجهی دارند.

۳- جاذبه های انسانی

جاذبه هایی که توسط انسان ساخته شده اند عبارت اند از : جاذبه های باستانی، جاذبه های تاریخی، جاذبه های مذهبی، جاذبه های گردشگری اقامتی، جاذبه های طبیعی و علمی (اکوتوریسم علمی) جاذبه های ورزشی و تفریحی، جاذبه های درمانی و سلامت؛ جاذبه های تجاری و بازرگانی و ....

شکل ۱۰- ۵- جاذبه تاریخی استان

بیشتر بدانیم

شهرستان	جاذبه‌های طبیعی	جاذبه‌های انسانی
بويراحمد	منطقه نمونه گردشگری سقاوه در مارگون؛ ماه پرویز، پارک جنگلی یاسوج، تنگ گنجه‌ای، تنگ مهران، بیشه زار مادوان، دشت مورپسه کاکان، چشمه چنار، تنگ سریز، چشمه آب نهر کاکان، سرگچینه بويراحمد، آبشار تنگ تا مردای، دریاچه مورزرد زیلابی، چشمه و آبشار شهینز، آبشار بهرام بیگی، دشت نرماب، دشت سرچنار، رودخانه بشار	تله کابین یاسوج (مطالعات به پایان رسیده) کمپینگ تنگ گنجه‌ای، شهرک سلامت یاسوج، هتل پنج ستاره یاسوج، بازارچه صنایع دستی یاسوج، بیست اسکی کاکان، پارک ساحلی بشار، کمپینگ پارک جنگلی، سد چیتاب
دنا	آبشار منج، منطقه حفاظت شده دنا (غربی شرقی) آب سپا، روستای توریستی کریک، کوخدان، بیاره، دریاچه کوه گل، چشمه میشی، تنگ برائی، گردنه بیژن، دشتک سی سخت، خاریدان سی سخت، غار نول، غار یخی، آبشار تنگ نمک، نول، رودخانه کبکیان و حاشیه آن، دره عباس آباد، روستای دارشاهی، اشکفت دهفیری، آبشار میمند، کوه دنا.	تله کابین سی سخت (مطالعات به پایان رسیده است) کمپینگ بندان سی سخت، هتل پنج ستاره سی سخت، شهر توریستی سی سخت، اردوگاه تفریحی کوه گل، پل تخت شاه نشین پاتاوه، مناطق ایلات عشایر، صنایع دستی، مجتمع بین راهی توتنده و گورستان لما
گچساران	منطقه نمونه گردشگری دیل، قلات گناوه، پادوک شالدون، منطقه دشت دیل، روستای مارین، آبشار کیوان لیستر، رودخانه خیرآباد، مارین، دیل و دشت دیل، زهره کوه خامی، روستای مارین، آبشار رودبال، آبشار هرچون	کمپینگ بی بی حکیمه، هتل پنج ستاره گچساران، بازارچه صنایع دستی، سد کوثر، گنبد لیستر، گنبد باباکلان، چهار طاقی خیرآباد، پل خیری و محمدخان، کوشک گدنگون، دژ سلیمان، راه باستانی گردنه الله اکبر، کاروان سراهای خان عوض، قلعه آرو، بنای تاریخی ملک ناس، بنادر شاهزاده اسماعیل، بوستان لاله، صنایع دستی عشایر گچساران.
کهگیلویه	منطقه نمونه گردشگری موگرمون در لنده، آبشار کمردوغ در چاروسا و دیشموک، آبشار طسوج، کوه خائیز، کوه نور (نیر)، دریاچه سد مارون و در تنگ تنکاب؛ آبشار خیمه پارک دشت مازه، لیراب، دلی دل افروز، کوه نور، کوه خائیز.	بازارچه صنایع دستی دهدشت، بلاد شاپور، حمام، آب انبار، کاروانسرا، مسجد جامع، مسجد مورک، بازار تجارت خانه، امامزاده پیر غاری، قلعه ضرغام آباد (بلی) قلعه رئیسی پل دختر، پل تمسیت، محوطه طولیان، قلعه سریری بافت تاریخی روستای چنگلوا، محوطه کمبوس بناری، دلی مهرگان، ترجمه کتیبه تنگ المون طسوج.
بهمنی	منطقه نمونه گردشگری برم الوان، تله کابین بهمنی، تنگ ملغی، پایان رسیده، منطقه رود تلخی، تنگ سروک، دریاچه برم الوان، تنگ ماغر، دیزک	قلعه نادر، قلعه های حکومتی، بافت تاریخی روستای کارند، اسنودان تنگ گبریل، سنگ نوشته‌ها، امامزاده بابا احمد (ع)، امامزاده سید اسدالله و سید ابراهیم، سیاه چادر (بهون) صنایع دستی عشایری.
چرام	چشمه بلقیس، رودرونه، دشت سرسبز و زیبای چرام	کمپینگ چشمه بلقیس، قلعه چرام، آسیاب‌های تل بابونه، قلعه تمبی، بافت روستای شیخ حسین، قلعه کره شهبازی، آثار روستای موگرم، گیته تنگ پیزال.
باشت	منطقه نمونه گردشگری شالدون، جلگه امیر شیخی، آبشار شادگان، اشکفت‌های خان احمد، دره شاه بهرام	دو گور دو پا، مجموعه پل‌های پریم، (برین) قلعه شامبراکان، بند انبارگاه (سد انبارگاه)

توانمندی های استان

شکل ۱۱-۵ - سرنجل کل یاسوج

شکل ۱۲-۵ - پیست اسکی کاکان

شکل ۱۳-۵ - روستاهای هدف گردشگری

مهم‌ترین مزیت‌های سرمایه‌گذاری در بخش گردشگری

- ۱- هم‌جواری با بزرگ‌ترین قطب‌های گردشگری کشور مانند اصفهان، فارس، خوزستان، بوشهر، چهارمحال و بختیاری و کریدور شمال به آب‌های خلیج فارس
  - ۲- برخورداری از منابع سرشار جذب گردشگری، شامل منابع طبیعی (چشمه‌ها، دریاچه‌ها، آبشارها، غارها، جنگل‌ها، رودخانه‌ها و ...)، آثار تاریخی (شهر قدیمی دهدشت، پل پاتاوه، پل پریم، مجموعه باستانی خیرآباد، گورستان لما و غیره) و منابع فرهنگی (آداب و رسوم کوچ و ...) صنایع دستی و ...
  - ۳- وجود داشتن چهار فصل در استان و تغییرات شرایط متنوع آب و هوایی
  - ۴- وجود رشته کوه دنا در شهر توریستی سی‌سخت در تابستان به عنوان بزرگ‌ترین جاذبه اکوتوریستی (طبیعت گردی) در جنوب کشور
  - ۵- اعطای معافیت‌های عوارض نوسازی، شهرداری، یارانه سوخت و ...
  - ۶- دادن ۸۰٪ یارانه به بخش گردشگری و تأسیسات گردشگری
  - ۷- پیگیری جهت فراهم کردن زمین از طریق ادارات مختلف و شهرداری‌ها
  - ۸- همکاری با بخش خصوصی جهت مطالعه مکان مناسب برای سرمایه‌گذاری در بخش گردشگری
- ### راهکارهای توسعه گردشگری در استان
- ۱- شناخت تغییر و ترکیب جمعیتی و آموزش نیروی انسانی ماهر با تجربه به‌طور مستمر و به روز
  - ۲- شناخت و تعریف فلسفه گردشگری برای جامعه
  - ۳- شناخت ظرفیت کاربری‌های فیزیکی، اجتماعی، فرهنگی در نواحی گردشگری میزبان استان
  - ۴- احساس مسئولیت جدی در قبال توسعه پایدار به‌ویژه در بخش گردشگری
  - ۵- توجه به توریسم روستایی متناسب با شرایط محیطی
  - ۶- توسعه و احداث بزرگراه و دو خطه کردن آنها، توسعه و فعال کردن فرودگاه‌ها و احداث خطوط ریلی در استان
  - ۷- شناساندن جاذبه‌های گردشگری و تبلیغات مفید و مؤثر از راه‌های مختلف
  - ۸- تشویق و ترغیب مردم به ایجاد امنیت، بهداشت و سلامتی رعایت ادب و فرهنگ قوانین و مقررات
  - ۹- شناخت توان طبیعت گردی استان و سرمایه‌گذاری معنوی و مادی منطقی متناسب با حفاظت محیط
  - ۱۰- ایجاد تجهیزات و تأسیسات گردشگری در مناطق صنعتی و غیر صنعتی استان
  - ۱۱- ایجاد بوستان سلامت، بوستان‌های علمی، پژوهشی
  - ۱۲- ایجاد نمایشگاه (موزه) دائمی از ابزار و آلات مورد استفاده در آداب و رسوم سنتی و شیوه زندگی (قدیمی) روستایی و عشایری مردم استان.

توانمندی های استان

شکل ۱۴-۵ - چشمه بلیس جرام